

brå

 Sveriges officiella statistik

Kriminalstatistik

2020

Anmälda brott

Preliminär statistik för första halvåret 2020

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

urn:nbn:se:bra-914

© Brottsförebyggande rådet 2020

Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillganglig@bra.se.

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för första halvåret 2020	6
Inledning	8
Tolkning av statistiken	8
Begrepp och definitioner	9
Resultat	11
Utvecklingen av samtliga anmälda brott	11
Brottsstrukturen	12
Brottskategoriernas utveckling	13
Utvecklingen av anmälda brott mot person	14
Stöld- och tillgreppsbrott	22
Bedrägeribrott	23
Trafikbrott	24
Narkotikabrott	25
Regionala resultat	26
Några nya redovisningar 2020	28
Beskrivning av statistiken	30
Statistikens ändamål	30
Statistikens innehåll	30
Anmälda brott	30
Klassificering av brott	31
Regional fördelning	31
Insamling och bearbetning	33
Jämförbarhet över tid	33
Enskilda ärenden med många brott kan påverka statistiken	33

Tekniska och juridiska förändringar	35
Kvalitetsstudier	40
Kvaliteten i brottskoder	40
Kodning av relation vid misshandel 2019–2020	41
Specialstudier om dödligt våld	42

Sammanfattning

Statistiken över anmälda brott omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket eller Ekobrottsmyndigheten. Anmälda brott inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Ändamålet med statistiken är att ge en bild av nivån och utvecklingen av de händelser som anmälts och registrerats som brott hos de brottsutredande myndigheterna under den redovisade perioden. Statistiken visar således inte hur många brott som faktiskt har begåtts. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under perioden.

Den statistik som redovisas här är *preliminär* och framställd med kortare produktionstid, vilket innebär att en mindre andel av de brott som anmälts under redovisningsperioden inte har hunnit komma med i statistiken. Dessa brott fångas dock upp och redovisas i den *slutliga* årsstatistiken, som tas fram med en längre produktionstid.

Pandemins påverkan på antalet anmälda brott

Pandemins konsekvenser i det svenska samhället blev påtagliga en dryg vecka in i mars, och har fortsatt att prägla samhället sedan dess, med regler och rekommendationer om social distansering, vilket lett till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Sedan april genomför Brå därför månadsvisa uppföljningar av den preliminära månadsstatistiken över anmälda brott, i syfte att belysa om det går att se konsekvenser av pandemisituationen på den registrerade brottsligheten. En fjärde genomgång, om pandemins påverkan på den anmälda brottsligheten till och med juni, publiceras samtidigt med denna rapport.

I denna rapport, som beskriver nivån och utvecklingen för antalet anmälda brott under hela det första halvåret 2020 jämfört med motsvarande period tidigare år, kommenteras resultaten för de övergripande brottskategorierna endast kortfattat, mot bakgrund av vad som framkommit i de månadsvisa uppföljningarna, men det görs ingen närmare analys av pandemins eventuella inverkan. För en mer utförlig

genomgång hänvisas i stället till de månadsvisa uppföljningar som kan hittas på Brås webbplats www.bra.se.

Huvudresultat för första halvåret 2020

Samtliga brott

- Under första halvåret 2020 anmäldes totalt 768 000 brott, vilket är 1 procent fler än under motsvarande period året innan. Den sammantaget högre nivån under halvåret dras upp av högre nivåer de två månaderna innan pandemin, i januari och februari, samt av juni. Från mars till och med maj har det varit färre anmälda brott än motsvarande månader föregående år.
- Den kategori av anmälda brott som ökade mest i antal under första halvåret 2020 var skadegörelsebrott. De brottstyper som ökade mest inom kategorin var skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) och övrigt klotter.
- Den kategori av anmälda brott som minskade mest i antal första halvåret 2020 var bedrägeribrott. Inom kategorin var kortbedrägeri och övrigt bedrägeri de brottstyper som minskade mest under det första halvåret 2020.

Brott mot person

- Under första halvåret 2020 anmäldes cirka 145 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 1 520 brott (+1 %) jämfört med första halvåret 2019.
- De anmälda misshandelsbrotten minskade med 1 procent, till 40 800 brott. Misshandel mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre ökade med 4 procent, till 14 100 brott, medan misshandel mot män i samma ålder minskade med 1 procent, till 14 700 brott. Misshandel mot barn i åldern 0–17 år minskade med 6 procent, till 12 000 brott.
- Under första halvåret 2020 anmäldes 4 140 våldtäkter, vilket är en ökning med 2 procent (+75 brott) jämfört med samma period 2019. Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre uppgick till 2 170 brott, vilket är 6 procent lägre än första halvåret 2019. Även de anmälda våldtäktsbrotten mot män i åldern 18 år eller äldre minskade, med 9 procent till 107 brott. De anmälda våldtäktsbrotten mot barn i åldern 0–17 år ökade med 13 procent, till 1 860 anmälda brott.

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under första halvåret 2020 anmäldes 199 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket är en minskning med 3 procent jämfört med första halvåret 2019.

- Bostadsinbrotten ökade med 5 procent, till 7 180 anmälda brott. Av dessa utgjorde villainbrotten 4 060 brott (+1 %) och lägenhetsinbrotten 3 120 brott (+11 %).

Övriga brott

- Första halvåret 2020 anmäldes 107 000 bedrägeribrott¹ (9 kap. brottsbalken). Det är en minskning med 13 procent (–16 300 brott) jämfört med första halvåret 2019.
- Första halvåret 2020 anmäldes totalt 13 500 rattfylleribrott, vilket är en minskning med 1 procent (–147 brott) jämfört med första halvåret 2019. Rattfylleri under påverkan av narkotika, så kallat drograttfylleri, ökade med 16 procent (+1 230 brott) till 8 760 anmälda brott.
- Första halvåret 2020 anmäldes 63 900 narkotikabrott, vilket var en ökning med 13 procent (+7 490 brott) jämfört med första halvåret 2019.

¹ Exklusive bidragsbrott.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendeinflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. Den visar antalet händelser som anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter och alltså inte hur många brott som faktiskt har begåtts. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under perioden.

I denna rapport redovisas de anmälda brotten indelat efter de övergripande brottskategorierna brott mot person (BrB 3–7 kap.), stöld- och tillgreppsbrott (BrB 8 kap.), bedrägeribrott (BrB 9 kap.), skadegörelse (BrB 12 kap.), narkotikabrott och trafikbrott samt efter ett urval enskilda brottstyper inom dessa kategorier. För en fullständig redovisning av samtliga brottstyper hänvisas till grundtabellerna på statistiksidorna på www.bra.se.

Redovisningen baseras på de brottskoder som registreras av polis och andra brottsutredande myndigheter. I huvudsak följer brottskoderna den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall omfattar de även information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet.²

Notera att samtliga sifferuppgifter i text och tabeller är avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror.³ Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på icke avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över anmälda brott, tänk på följande:

² Det gäller till exempel redovisningen av anmäld misshandel, som bland annat inkluderar information om ålder och kön på brottsoffret samt typ av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket gäller för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

³ Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent, och 10,6 procent blir 11 procent.

- Statistiken visar antalet anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de begångna brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp, och endast för enstaka brottstyper kan anmälningsstatistiken antas ge en ungefärlig bild av hur många brott som verkligen begås.
- Det faktiska antalet brott är oftast högre än det antal anmälda brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att antalet anmälda fall av dödligt våld främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att klargöra om dödsorsaken är dödligt våld.
- Benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta innebär att det för många brottstyper är svårt att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället ökar eller minskar. Även förändringar i lagstiftningen kan påverka utvecklingen av vilka brott som anmäls.
- Antalet anmälda brott för vissa brottstyper, som narkotika- och trafikbrott, beror till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.

Begrepp och definitioner

I statistiken över anmälda brott används i huvudsak följande begrepp:

- **Anmälda brott** är samtliga händelser som anmäls och registrerats som brott (med fängelse i straffskalan) hos de brottsutredande myndigheterna. Ett brott registreras för varje enskild lagöverträdelse.
- **Brottskategori** är den grövre indelning som de anmälda brotten redovisas i. Det rör sig om sju övergripande kategorier:
 - brott mot person (3–7 kap. brottsbalken)
 - stöld och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken)
 - bedrägeribrott (9 kap. brottsbalken)
 - skadegörelsebrott (12 kap. brottsbalken)
 - brott mot trafikbrottslagen
 - brott mot narkotikastrafflagen
 - övriga brott.
- **Brottstyp** är den typ av brott som har anmäls. Observationsvariabeln är den senast registrerade brottskoden.

- **Relation** anges för vissa brott mot person och anger relationen mellan offer och gärningsperson vid brottstillfället.
 - *Är eller har varit närstående genom parrelation:* Maka/make, sambo, särbo eller flickvän/pojkvän.
 - *Är eller har varit närstående genom släktskap/familj:* Blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
 - *Är eller har varit bekanta genom annan slags relation:* Annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap/familj. Exempelvis vänskap, umgänge i samma vänkrets, kollegor, lärare–elev, läkare–patient eller annan relation där offret och gärningspersonen känner varandra till mer än bara namn och utseende.
 - *Obekanta:* Offret och gärningspersonen är helt obekanta eller endast bekanta med varandra till namn eller utseende.
- **Ålder** avser offrets ålder vid tidpunkten för brottet, och hämtas från den registrerade brottskoden.
- **Kön** avser personens juridiska kön och hämtas från den registrerade brottskoden.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se kapitlet *Beskrivning av statistiken*.

Resultat⁴

I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten för statistiken över anmälda brott under första halvåret 2020. Inledningsvis redovisas nivå och utveckling för det totala antalet anmälda brott. Därefter redovisas brottsstrukturen och utvecklingen för sju övergripande brottskategorier. Sedan görs en mer detaljerad redovisning av nivå och utveckling för var och en av brottskategorierna samt för några av de mer allvarliga och i statistiksammanhang mest efterfrågade brottstyperna. För brottskategorin brott mot person redovisas resultaten även efter brottsoffrens kön och ålder, och för vissa brottstyper redovisas dessutom typen av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. Slutligen redovisas de regionala resultaten.⁵

Pandemins eventuella konsekvenser på de anmälda brotten kommenteras kortfattat mot bakgrund av vad som framkommit i de månadsvisa uppföljningarna, men det görs ingen närmare analys. För sådana hänvisas i stället till de månadsvisa uppföljningarna som kan hittas på Brås webbplats www.bra.se.

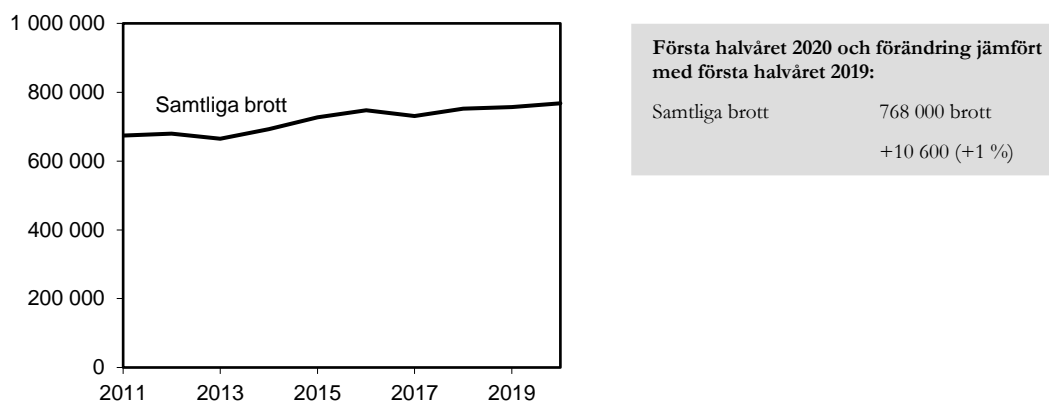
Notera att resultaten som redovisas här utgör ett urval av statistiken. För fler och mer detaljerade resultat, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under första halvåret 2020 anmäldes totalt 768 000 brott till de brottsutredande myndigheterna. Det är 10 600 fler brott (+1 %) än motsvarande period 2019. Under den senaste tioårsperioden (2011–2020) har antalet anmälda brott under de första halvåren ökat med 94 000 brott (+14 %).

⁴ I text och tabeller är samtliga sifferuppgifter avrundade enligt principen om tre informationsgivande siffror. Exempelvis blir 1 416 327 brott 1 420 000 och 1 564 brott blir 1 560, medan 373 brott förblir 373. Procenttal i text och tabeller är avrundade till heltal, så exempelvis 12,2 procent blir 12 procent, och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar samt uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

⁵ För exakta sifferuppgifter över nivåer för samtliga brottstyper som redovisas i statistiken, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Figur 1. Totalt antal anmälda brott första halvåren 2011–2020.

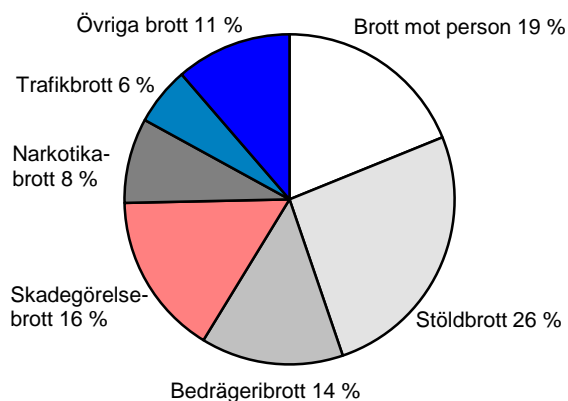
Av de månadsvisa uppföljningarna framgår att det totala antalet anmälda brott per månad minskade från mars till och med maj, jämfört med motsvarande månader 2019. Minskningarna från mars var ett skifte från ökningarna i januari och februari, vilket antyder en påverkan av pandemisituationen. Samtidigt finns det en antydning till att effekten redan i maj har börjat avmattas för att i juni vändas till en ökning, jämfört med motsvarande månader föregående år. Sett till hela det första halvåret 2020 har antalet anmälda brott ökat något, jämfört med motsvarande halvår 2019 (för mer information om pandemins inverkan på den anmälda brottsligheten, se www.bra.se).

Brottsstrukturen

Under första halvåret 2020 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 26 procent av samtliga anmälda brott, medan brott mot person utgjorde 19 procent. Skadegörelsebrotten och bedrägeribrotten utgjorde 16 respektive 14 procent.

Den senaste tioårsperioden (2011–2020) utmärks av en minskning av stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott under det första halvåret, med 12 *procentenheter*. De övriga brottskategorierna har ökat sina andelar, förutom trafikbrott och övriga brott, vars andelar är oförändrade.⁶

⁶ Talen redovisas avrundade, men differensen räknas utifrån tal med decimaler. Detta kan illustreras av beräkningen $5,61 - 6,48 = -0,9$ som vid avrundning blir $6 - 6 = -1$.

Första halvåret 2020 jämfört med första halvåret 2011:

(Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott samt skillnad i procentenheter).

	2011	2020	Skillnad i procentenheter
Brott mot person	18 %	19 %	+1
Stöld- och tillgreppsbrott	38 %	26 %	-12
Bedrägeribrott	8 %	14 %	+6
Skadegörelsebrott	12 %	16 %	+4
Narkotikabrott	7 %	8 %	+1
Trafikbrott	6 %	6 %	±0
Övriga brott	12 %	11 %	±0

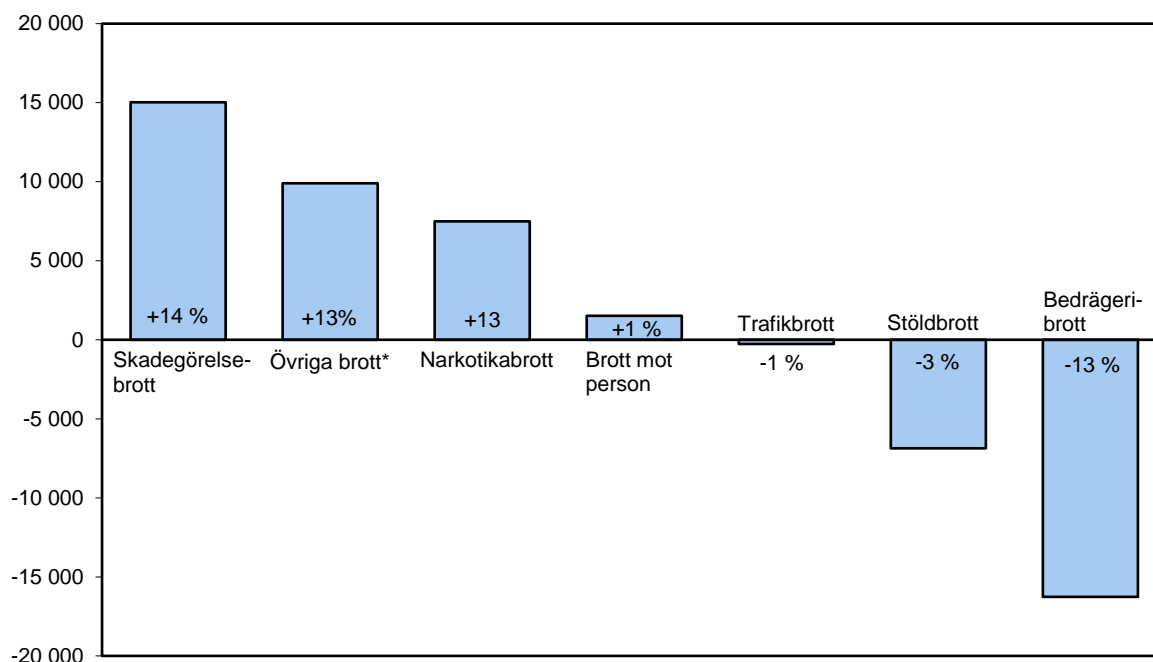
Figur 2. Andelar anmälda brott, efter brottskategorier, i procent av det totala antalet anmälda brott, 2020 (768 000 anmälda brott).

Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier samt för ett urval enskilda brottstyper.

Bland de brottskategorier som redovisas var skadegörelse den kategori som ökade mest i antal anmälda brott (+15 000 brott) under det första halvåret 2020 jämfört med första halvåret 2019. De brottstyper som ökade mest inom kategorin skadegörelsebrott var skadegörelse mot stat, kommun, landsting (ej klotter) samt övrigt klotter.

Den kategori som minskade mest i antal anmälda brott (-16 300 brott) under det första halvåret 2020 var bedrägeribrott. Inom denna kategori var kortbedrägeri och övrigt bedrägeri de brottstyper som minskade mest.

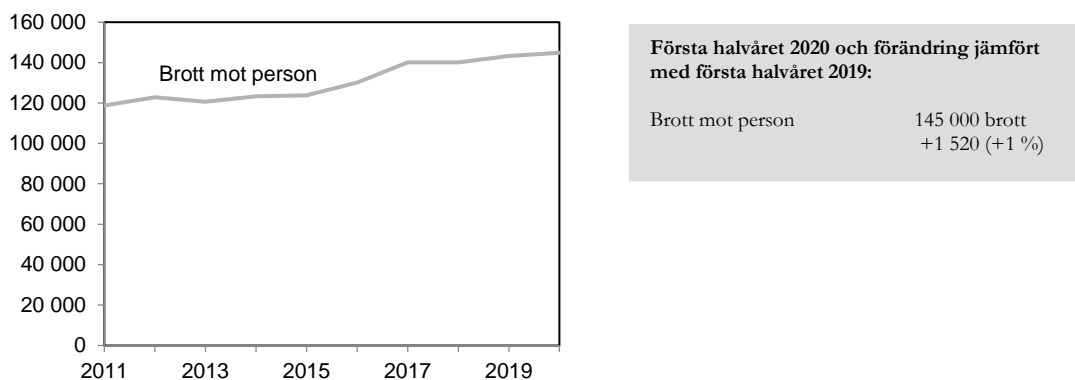
Figur 3. Förändringar av antalet anmälda brott mellan första halvåret 2019 och första halvåret 2020 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas i staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

Utvecklingen av anmälda brott mot person

Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. brottsbalken. Denna brottskategori omfattar bland annat misshandel, ofredande samt olaga hot, som är de brottstyper som står för flest anmälningar (sammanlagt 64 procent) av de anmälda brotten mot person första halvåret 2020. Övriga brottstyper i kategorin är bland annat dödligt våld, vållande till annans död eller till kroppsskada, sexualbrott, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse, egenmäktighet med barn samt olaga identitetsanvändning. I detta kapitel beskrivs nivå och utveckling för kategorin brott mot person samt för några av de allvarigare brottstyper som ingår i kategorin.

Under det första halvåret 2020 anmäldes 145 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 1 procent (+1 520 brott) jämfört med motsvarande period 2019. Jämfört med första halvåret 2011 har antalet brott inom kategorin ökat med 22 procent (+26 100 brott).

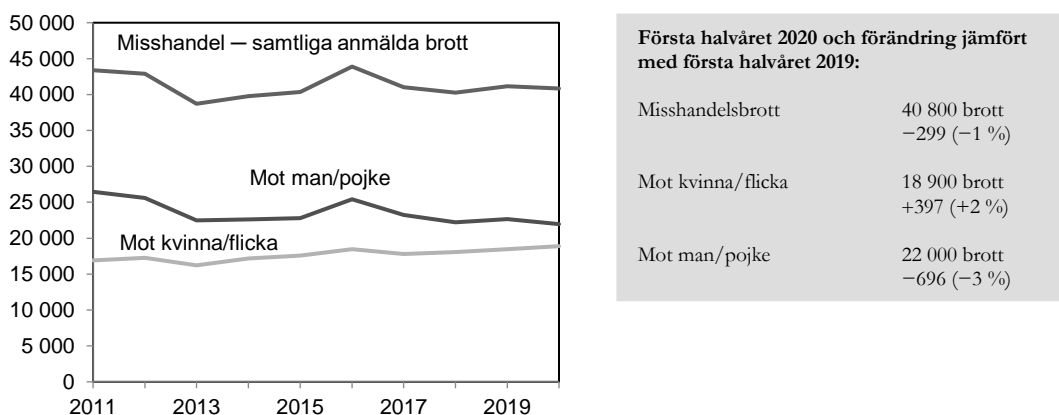
Figur 4. Antal anmälda brott mot person, första halvåren 2011–2020.

Även inom kategorin brott mot person har antalet anmälda brott gått från minskningar i mars, april och maj till en ökning i juni, jämfört med motsvarande månader 2019. Att minskningen inleddes i mars, efter ökning under årets första månader, indikerar att detta är en inverkan av pandemin. Inom kategorin ses motsvarande minskningar under pandemimånaderna bland annat för misshandel av obekant mot vuxna (18 år eller äldre). För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott mot person, se www.bra.se.

Misshandel

Totalt anmäldes 40 800 misshandelsbrott under det första halvåret 2020, vilket är en minskning med 1 procent jämfört med motsvarande period 2019.

Antalet anmälda misshandelsbrott mot *kvinnor/flickor* första halvåret 2020 uppgick till 18 900, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2019. Antalet misshandelsbrott mot *män/pojkar* uppgick till 22 000, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med året innan. Sedan det första halvåret 2011 har antalet anmälda misshandelsbrott totalt sett minskat med 6 procent. De anmälda misshandelsbrotten mot kvinnor/flickor har ökat med 12 procent under samma period, medan de anmälda misshandelsbrotten mot män/pojkar har minskat med 17 procent.

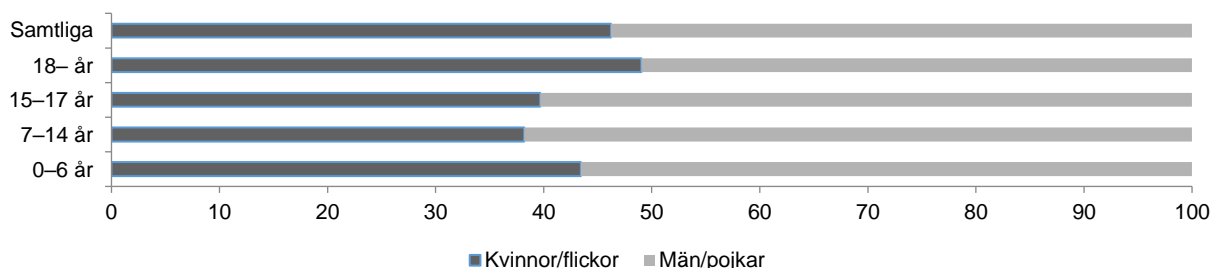
Figur 5. Antal anmälda misshandelsbrott, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, de första halvåren 2011–2020.

Av de misshandelsbrott som anmäldes första halvåret 2020 var merparten, 71 procent, brott mot vuxna (18 år eller äldre), 9 procent mot barn i åldern 15–17 år, 16 procent mot barn i åldern 7–14 år och 5 procent mot barn i åldern 0–6 år. Åldersfördelningen följde samma mönster för både kvinnor/flickor och män/pojkar.

Tabell 1. Antal och andel misshandelsbrott per åldersgrupp dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2020.

Ålder	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor/flickor	Män/pojkar
0–6 år	2 060	5	893	5	1 160	5	43	57
7–14 år	6 360	16	1 420	13	3 930	18	38	62
15–17 år	3 580	9	3 930	8	2 160	10	40	60
18 år–	28 800	71	14 100	75	14 700	67	49	51
Samtliga	40 800	100	18 900	100	22 000	100	46	54

Av samtliga anmälda misshandelsbrott första halvåret 2020 var 46 procent brott mot kvinnor/flickor och 54 procent mot män/pojkar. Åldersgrupperna emellan var könsfördelningen likartad, dock något jämnare bland vuxna (18 år eller äldre).

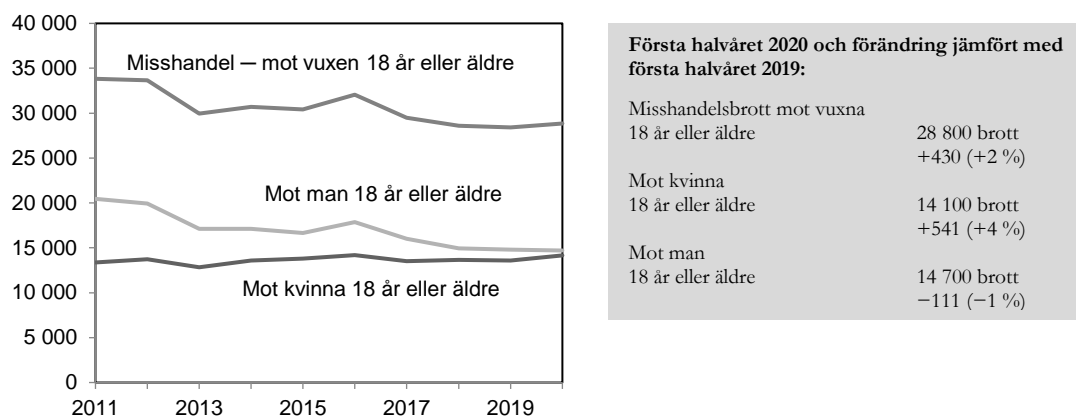
Figur 6. Anmälda misshandelsbrott fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet, första halvåret 2020.

Misshandel mot vuxna (18 år eller äldre)

Totalt anmäldes 28 800 misshandelsbrott mot vuxna under det första halvåret 2020, vilket var en ökning med 2 procent jämfört med motsvarande period 2019.

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre ökade med 4 procent, till 14 100 brott. Däremot minskade de anmälda misshandelsbrotten mot män i åldern 18 år eller äldre med 1 procent, till 14 700 brott.

Jämfört med det första halvåret 2011 har antalet misshandelsbrott mot vuxna minskat med 15 procent. Minskningen avser misshandelsbrott mot män, som minskat med 28 procent, medan antalet misshandelsbrott mot kvinnor i stället ökat, med 6 procent.

Figur 7. Antal anmälda misshandelsbrott mot vuxna, dels totalt, dels mot kvinnor respektive mot män, första halvåren 2011–2020.

Misshandelsbrotten indelas även efter relationen mellan brottsoffret och gärningspersonen samt, för obekanta, efter brottsplatsen. Sedan den 1 januari 2019 är statistiken indelad i fyra relationstyper; närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familj, annan slags relation samt obekant med offret. På grund av att polisen under det första halvåret har ändrat sättet att registrera misshandelsbrott är statistiken på den lägsta detaljnivån behäftad med osäkerhet, och därför redovisas här endast misshandel av bekant, som omfattar samtliga tre relationstyper, samt obekant.

För anmälda misshandelsbrott mot vuxna kvinnor första halvåret 2020 var det vanligast (79 %) att brottet begicks av en för brottsoffret bekant person. För misshandel mot män var andelen brott som begicks av en bekant person 44 procent. Det vanligast anmälda misshandelsbrottet mot män första halvåret 2020 begicks av en obekant person (56 %), och av dessa skedde de flesta utomhus (68 %). För misshandel mot kvinnor var andelen misshandelsbrott som begicks av en obekant person 18 procent, och av dessa skedde 56 procent utomhus.

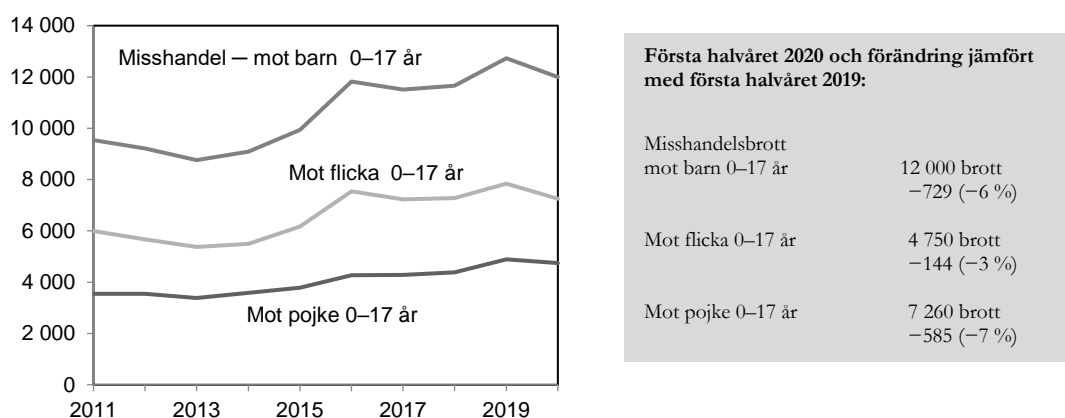
Tabell 2. Misshandelsbrott mot vuxna (18 år eller äldre), dels totalt, dels mot kvinnor respektive mot män, uppdelat på om gärningspersonen var bekant eller obekant för brottsoffret, första halvåret 2020.

	Misshandel mot person 18 år eller äldre		Misshandel mot kvinnor 18 år eller äldre		Misshandel mot män 18 år eller äldre	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Bekant med offret	18 000	63	11 500	82	6 500	44
Obekant med offret	10 800	37	2 610	18	8 200	56
Totalt	28 800	100	14 100	100	14 700	100

Misshandel mot barn i åldern 0–17 år

Första halvåret 2020 anmäldes sammantaget 12 000 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år. Det motsvarar 29 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Jämfört med det första halvåret 2019 minskade antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år med 6 procent (–729 brott). Sedan första halvåret 2011 har det totala

antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) dock ökat med 2 460 brott (+26 %).

Figur 8. Antal anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år), dels totalt, dels mot flickor respektive mot pojkar, första halvåren 2011–2020.

Våldtäkt

Första halvåret 2020 anmäldes totalt 11 300 sexualbrott, vilket var en ökning med 1 procent (+76 brott) jämfört med första halvåret 2019. Sexualbrotten omfattar flera olika typer av gärningar. Nedan redovisas antalet anmälda våldtäkter, vilka utgör 37 procent av alla anmälda sexualbrott. För uppgifter om övriga sexualbrott, se tabeller på www.bra.se.

Första halvåret 2020 anmäldes totalt 4 250 våldtäkter inklusive oaktsam våldtäkt⁷. Det rörde sig om 109 anmälningar om oaktsam våldtäkt, varav 99 var riktade mot kvinnor/flickor och 10 mot män/pojkar.

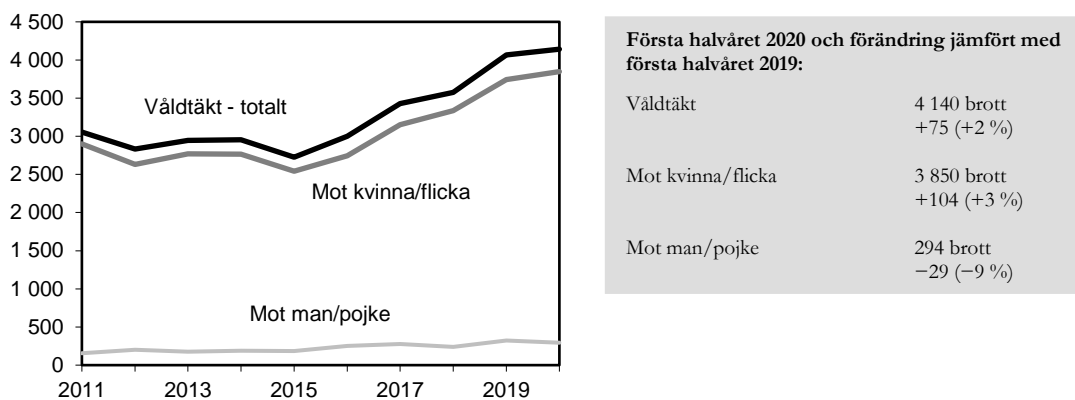
I den fortsatta redovisningen nedan ingår inte oaktsam våldtäkt eftersom redovisningen avser perioden 2011–2020 och oaktsam våldtäkt infördes i lagstiftningen den 1 juli 2018.

Första halvåret 2020 anmäldes 4 140 våldtäktsbrott, vilket är en ökning med 2 procent (75 brott) jämfört med första halvåret 2019.

Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor/flickor uppgick till 3 850 brott, vilket var en ökning med 3 procent (+104 brott). Antalet anmälda våldtäkter mot män/pojkar uppgick till 294 brott, vilket var en minskning med 9 procent (-29 brott).

Jämfört med första halvåret 2011 har antalet anmälda våldtäkter ökat med 35 procent. De låg på en relativt stabil nivå mellan 2011 och 2016, för att därefter öka.

⁷ Den 1 juli 2018 infördes en ny paragraf (oaktsam våldtäkt 1 a §) i 6 kap BrB.

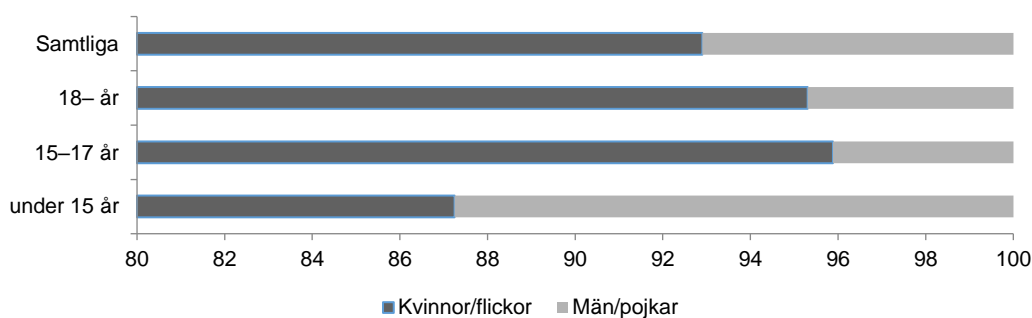
Figur 9. Antalet anmälda våldtäkter, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, de första halvåren 2011–2020.

Könsfördelningen av de anmälda brotten om våldtäkt det första halvåret 2020 var 93 procent mot kvinnor/flickor och 7 procent mot män/pojkar.

Tabell 3. Antal och andel anmälda våldtäkter per åldersgrupp, dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2020.

Ålder, år	Samtliga		Kvinnor/flickor		Män/pojkar		Könsfördelning	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Kvinnor/flickor	Män/pojkar
Under 15 år	1 280	31	1 120	29	163	55	87	13
15–17 år	583	14	559	15	24	8	96	4
18 år–	2 280	55	2 170	56	107	36	95	5
Samtliga	4 140	100	3 850	100	294	100	93	7

Könsfördelningen var likartad mellan åldersgrupperna, med undantag för våldtäkt mot barn under 15 år, där andelen brott mot män/pojkar (13 %) var större än i övriga åldersgrupper.

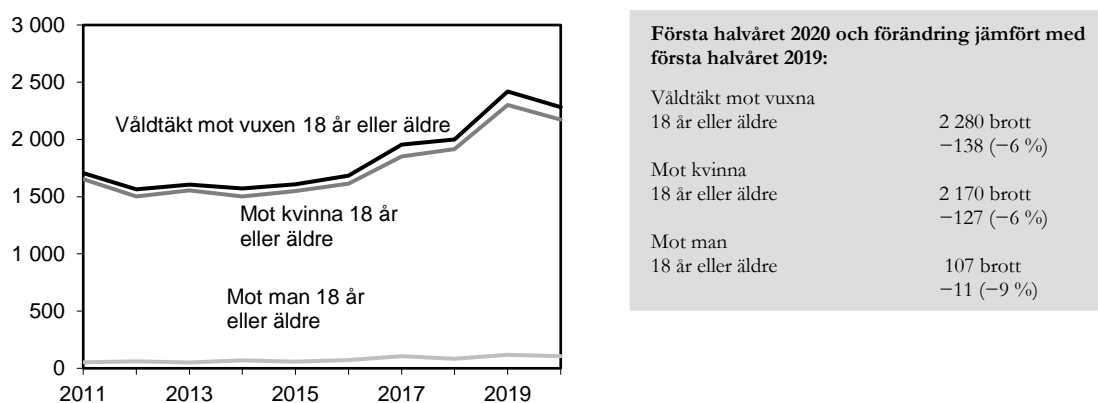

Figur 10. Anmälda brott om våldtäkt fördelat på brottsoffrets ålder och könstillhörighet, första halvåret 2020.

Våldtäkt mot vuxna (18 år eller äldre)

Av de anmälda våldtäktsbrotten utgjordes 2 280 av våldtäkter mot vuxna (18 år eller äldre), vilket var 6 procent färre än första halvåret 2019. Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor var 6 procent lägre, medan de anmälda våldtäktsbrotten mot män hade minskat med 9 procent.

Sedan det första halvåret 2011 har antalet anmälda våldtäktsbrott mot vuxna (18 år eller äldre) ökat med 34 procent (+576 brott). De anmälda våldtäkterna mot kvinnor ökade med 521 brott (+32 %) mellan 2011 och 2020, medan de anmälda våldtäkterna mot män ökade med 55 brott (+106 %) under samma period.

Figur 11. Antalet anmälda våldtäkter mot vuxna (18 år eller äldre), dels totalt, dels mot kvinnor respektive mot män, första halvåren 2011–2020.

Av de anmälda våldtäkterna mot vuxna (18 år eller äldre) första halvåret 2020 var 95 procent brott mot en kvinna och 5 procent mot en man.

Sedan 2019 indelas våldtäktsbrotten mot vuxna (18 år eller äldre) efter fyra typer av relation mellan brottsoffret och gärningspersonen; närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familjrelation, annan sorts relation eller bekantskap samt obekanta.

Av samtliga anmälda våldtäktsbrott första halvåret 2020 var brottsoffret och gärningspersonen närstående genom parrelation i 31 procent, närstående genom släktskap eller familj i 2 procent och i en annan slags relation eller bekantskap i 37 procent av fallen. Resterande 29 procent av de anmälda våldtäkterna hade begåtts av en obekant gärningsperson. Relationsmönstret skiljer sig dock åt mellan könen. Andelen våldtäkter av närstående genom parrelation var nästan dubbelt så stor vid anmälda våldtäkter mot kvinnor (32 %) som vid våldtäkter mot män (18 %). Vid anmälda våldtäkter mot män var det i stället vanligare med obekant gärningsperson (45 %), vilket gällde för 29 procent av våldtäkterna mot kvinnor. För övriga relationstyper (närstående genom släktskap eller familj respektive annan slags relation eller bekantskap) var skillnaderna mellan könen mindre.

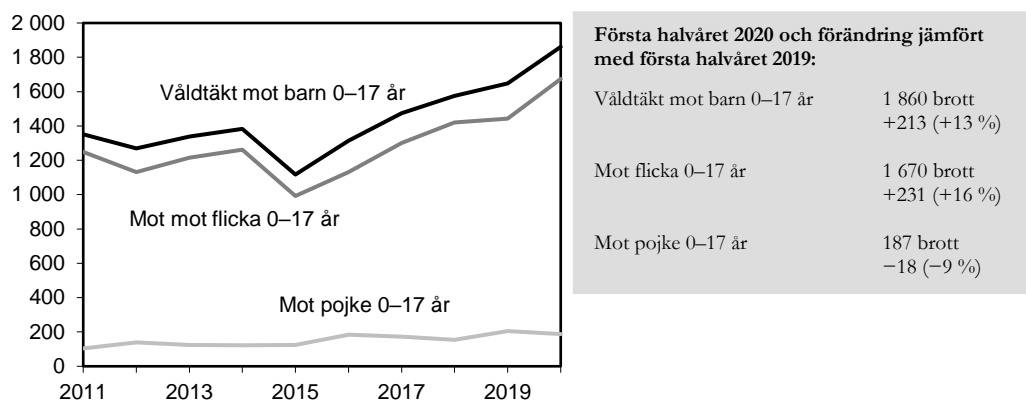
Tabell 4. Antal och andel anmälda våldtäkter per åldersgrupp dels totalt, dels mot kvinnor/flickor respektive mot män/pojkar, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2020.

	Våldtäkt mot vuxen (18 år eller äldre)		Våldtäkt mot kvinna (18 år eller äldre)		Våldtäkt mot man (18 år eller äldre)	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Närstående genom parrelation	710	31	691	32	19	18
Närstående genom släktskap/familj	54	2	51	2	3	3
Annan sorts relation eller bekantskap	849	37	812	37	37	35
Obekant med offret	668	29	620	29	48	45
Totalt	2 280	100	2 170	100	107	100

Våldtäkt mot barn 0–17 år

Av de anmälda våldtäktsbrotten det första halvåret 2020 utgjorde 45 procent (1 860 brott) våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år. Jämfört med det första halvåret 2019 har dessa brott ökat med 13 procent (+213 brott). Sedan det första halvåret 2011 har antalet anmälda våldtäktsbrott mot barn i åldern 0–17 år ökat med 38 procent (+509 brott).

Av de anmälda våldtäkterna mot barn i åldern 0–17 år det första halvåret 2020 var det 1 280 anmälda brott som riktades mot barn under 15 år, vilket är en ökning med 145 brott (+13 %) sedan det första halvåret 2019. Antalet anmälda brott mot barn i åldern 15–17 år ökade med 68 brott under samma period (+13%).

Figur 12. Antalet anmälda våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år, dels totalt, dels mot flickor respektive mot pojkar, första halvåren 2011–2020.

Av de anmälda våldtäkterna mot barn i åldern 0–17 år första halvåret 2020 var 90 procent brott mot en flicka och 10 procent mot en pojke.

Det ökade antalet anmälda våldtäkter under perioden 2011–2020 kan delvis kopplas till förändringar i sexualbrottslagstiftningen, som inneburit att fler gärningar än tidigare bedöms som våldtäkt. Utöver lagstiftningen kan även förändringar i anmälnings-

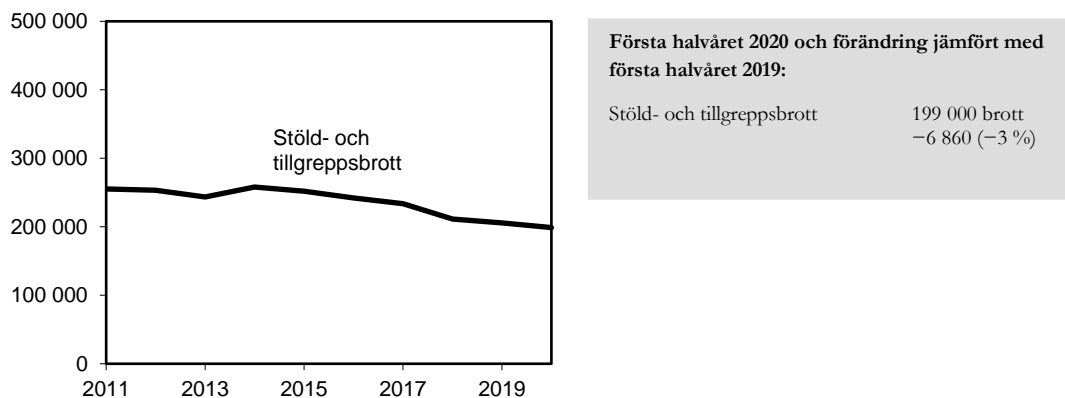
benägenheten påverka antalet anmälda våldtäkter. Vid tolkning av statistiken bör man dessutom tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till variationer i statistiken. Brå sammanställer årligen en lista över stora ärenden som kunnat identifieras i underlaget till statistiken, som ett tolkningsstöd. För en redogörelse av identifierade stora ärenden i den preliminära statistiken över anmälda brott första halvåret 2020, se avsnittet *Jämförbarhet över tid*.

Stöld- och tillgreppsbrott

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. brottsbalken. Av dessa brott var de antalsmässigt största brottstyperna det första halvåret 2020 stöld ur och från motordrivet fordon, butiksstöld samt cykelstöld, som tillsammans utgjorde 38 procent av de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten. I detta kapitel beskrivs nivå och utveckling för kategorin stöld- och tillgreppsbrott som helhet samt för två av de grävsta brottstyperna inom kategorin.

Under det första halvåret 2020 anmäldes 199 000 stöld- och tillgreppsbrott. Det innebar en minskning med 3 procent jämfört med motsvarande period 2019. Det stöldbrott för vilket antalet anmälda brott minskade mest i antal var fickstöld.

Antalet stöldbrott som anmälts under årets första hälft har minskat under den senaste tioårsperioden. Under det första halvåret 2020 anmäldes 22 procent färre brott än under det första halvåret 2011.

Figur 13. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, första halvåren 2011–2020.

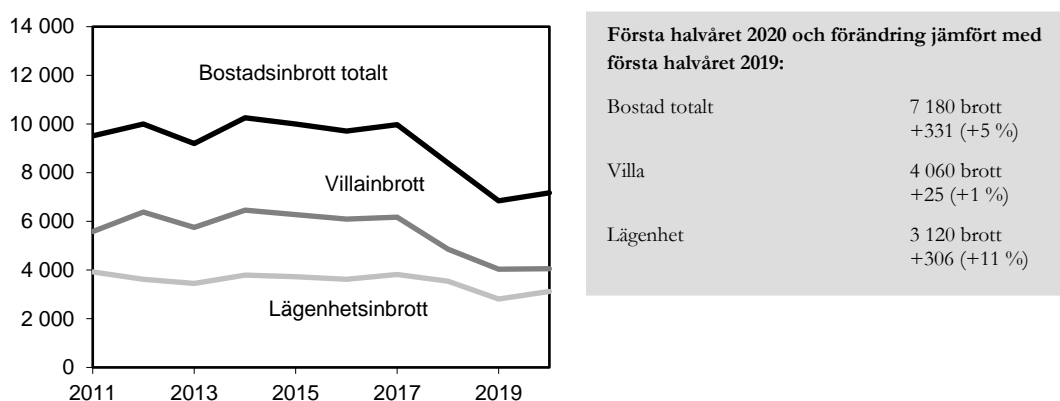
Under pandemimånaderna (mars–juni) har antalet anmälda stöldbrott minskat markant jämfört med motsvarande månader 2019, medan de ökade under januari och februari 2020 jämfört med motsvarande månader 2019. Skiftet från ökning till minskning indikerar att pandemistuationen har haft en inverkan på utvecklingen.

Även sett till det första halvåret 2020 som helhet har de anmälda stöldbrotten minskat, men på grund av ökningarna under årets inledande månader är minskningen för halvåret inte lika stor som för pandemimånaderna.

Till saken hör att stöldbrotten redan minskat under flera år, men minskningen under pandemimånaderna är avvikande stora. Utvecklingen är dock inte entydig för samtliga brott inom kategorin. Minskningen ses framför allt för den stora underkategorin övriga stöldbrott, medan exempelvis inbrottsstöld och tillgrepp av motorfordon inte har samma tydliga utveckling. För mer information om pandemins effekter på anmälda stöldbrott, se www.bra.se.

Bostadsinbrott

Första halvåret 2020 anmäldes totalt 7 180 bostadsinbrott, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med första halvåret 2019. Antalet anmälda inbrott i villa och radhus ökade med 1 procent, till 4 060 brott. De anmälda lägenhetsinbrotten ökade med 11 procent, till 3 120 brott.

Figur 14. Antal anmälda bostadsinbrott, första halvåren 2011–2020.

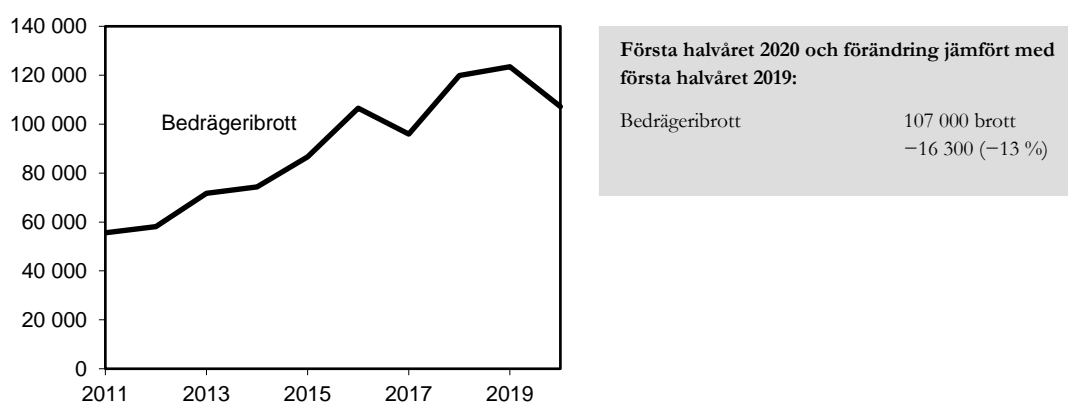
Halvårsstatistiken skiljer sig något från helårsstatistiken, framför allt vad gäller de anmälda villainbrotten, eftersom de har en säsongsbetonad prägel. Vid mer detaljerade analyser framträder november som den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av december och oktober. Denna säsongsvariation återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som endast uppvisar mindre variationer i antal anmälda brott under året.

Bedrägeribrott

Med bedrägeribrott avses brott som regleras i 9 kap. brottsbalken. Av samtliga anmälda bedrägeribrott är de antalsmässigt största brottstyperna kortbedrägerier och identitetsbedrägerier (60 procent första halvåret 2020). I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin bedrägeribrott.

Under första halvåret 2020 anmäldes 107 000 bedrägeribrott⁸ (9 kap. brottsbalken). Det innebar en minskning med 13 procent jämfört med första halvåret 2019. De bedrägeribrottstyper som minskade mest i antal anmälda brott var kortbedrägerier (–18 800 brott) och övrigt bedrägeri (–1 750 brott).

Mellan de första halvåren 2011 och 2020 har antalet anmälda bedrägeribrott närmare fördubblats (+93 %). Antalet anmälda brott varierar dock mellan olika typer av bedrägerier, bland annat beroende på omständigheterna kring brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott, där en enda gärningsperson kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period.

Figur 15. Antal anmälda bedrägeribrott, första halvåren 2011–2020.

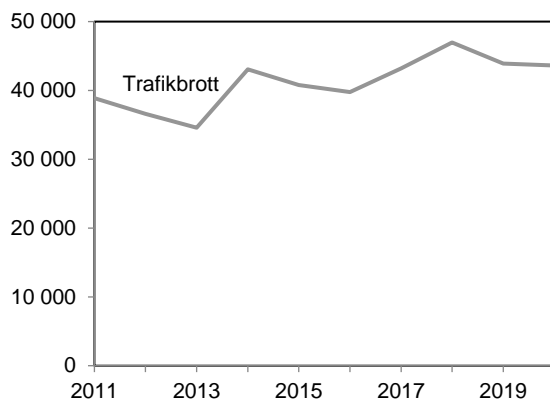
Brottskategorin bedrägerier minskade varje månad under det första halvåret 2020 jämfört med 2019. Även om minskningarna var något större under pandemi-månaderna (mars–juni) finns det totalt sett ingen tydlig indikation på att antalet anmälda bedrägeribrott skulle ha påverkats av pandemisituationen. För mer information om pandemins inverkan på anmälda brott, se www.bra.se.

Trafikbrott

Med trafikbrott avses här brott som regleras i trafikbrottslagen (1951:649). Av samtliga anmälda trafikbrott är de antalsmässigt största brottstyperna olovlig körning och rattfylleribrott, som tillsammans utgjorde 68 procent av de anmälda trafikbrotten första halvåret 2020. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin trafikbrott samt för brottstypen rattfylleribrott.

Under det första halvåret 2020 anmäldes 43 600 trafikbrott, vilket är en minskning med 274 brott (–1 %) jämfört med första halvåret 2019. Trafikbrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i huvudsak är ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

⁸ Exklusive bidragsbrott.

Första halvåret 2020 och förändring jämfört med första halvåret 2019:

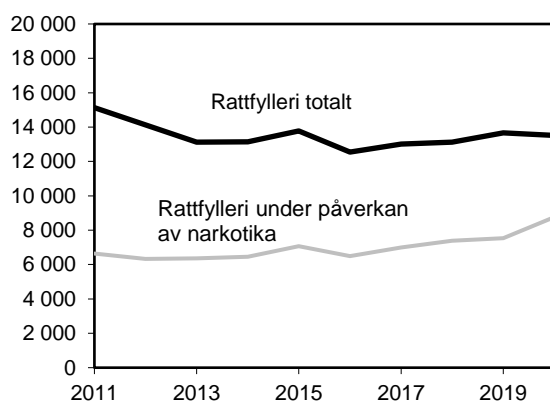
Trafikbrott	43 600 brott -274 (-1 %)
-------------	-----------------------------

Figur 16. Antal anmälda trafikbrott, första halvåren 2011–2020.

Antalet anmälda brott för den övergripande brottskategorin trafikbrott har varierat under pandemimånaderna, och det finns inga tydliga indikationer på en inverkan av pandemin. Det finns vissa tecken på att pandemisituationen kan ha bidragit till en minskning av anmälda rattfylleribrott under de aktuella månaderna (mars–juni). Rattfylleribrott under påverkan av narkotika har däremot ökat under samma period. För mer information om pandemins inverkan på anmälda trafikbrott, se www.bra.se.

Rattfylleribrott

Första halvåret 2020 anmäldes totalt 13 500 rattfylleribrott, vilket är en minskning med 1 procent jämfört med första halvåret 2019. Underkategorin rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, ökade med 16 procent, till 8 760 brott.

Första halvåret 2020 och förändring jämfört med första halvåret 2019:

Rattfylleri totalt	13 500 brott -147 (-1 %)
Rattfylleri under påverkan av enbart narkotika	8 760 brott +1 230 (+16 %)

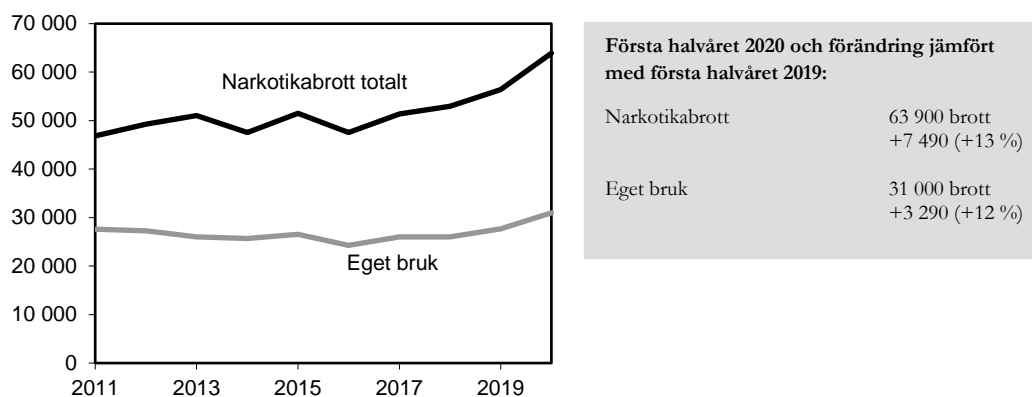
Figur 17. Antal anmälda rattfylleribrott, första halvåren 2011–2020.

Narkotikabrott

Med narkotikabrott avses brott som regleras i narkotikastrafflagen (1951:649). Av samtliga anmälda narkotikabrott är den antalsmässigt största brotstypen narkotikabruk, som utgjorde 48 procent av de anmälda narkotikabrotten första halvåret 2020. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin narkotikabrott.

Första halvåret 2020 ökade antalet anmälda brott mot narkotikastrafflagen med 13 procent, till 63 900 anmälda brott. Antalet anmälda brott gällande eget bruk av narkotika ökade med 3 290 anmälda brott (+12 %).

Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Figur 18. Antal anmälda narkotikabrott, första halvåren 2011–2020.

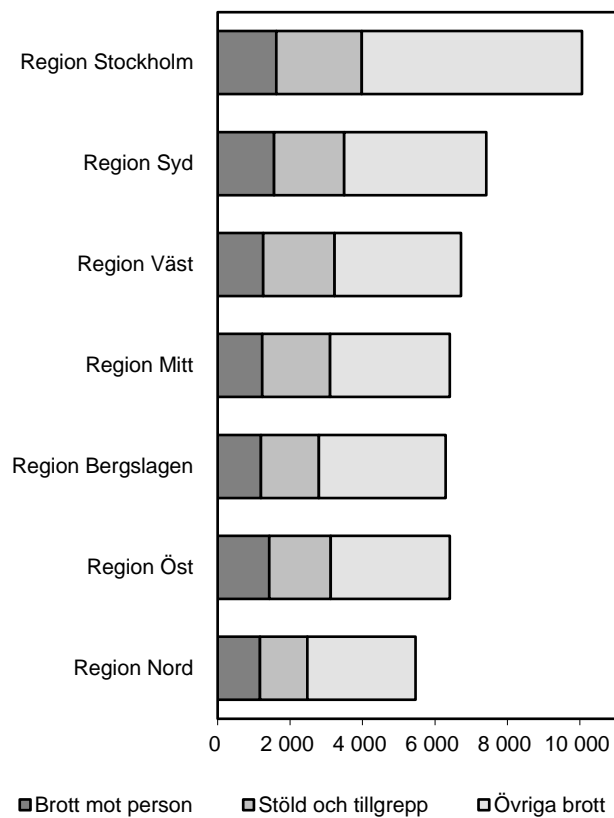
Narkotikabrotten ökade redan före pandemin, och har sedan fortsatt att öka under pandemimånaderna. Kategorin präglas av regionala skillnader, och en del av ökningarna kan kopplas samman med polisens insatser inom ramen för operation *Rimfrost*. För mer information om pandemins inverkan på anmälda trafikbrott, se www.bra.se.

Regionala resultat

Sedan den 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju polisregioner.

I relation till folkmängden anmäldes totalt sett flest brott i region Stockholm; under första halvåret 2020 anmäldes 10 100 brott per 100 000 invånare. Motsvarande andel för region Nord, som var den region som hade den minsta andelen anmälda brott per 100 000 invånare, var 5 460 brott per 100 000 invånare.

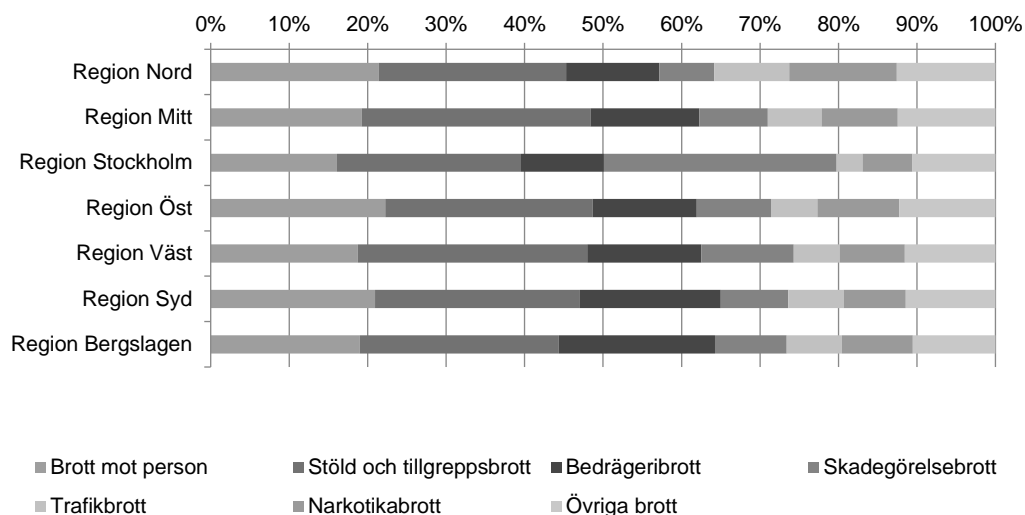
Antalet anmälda *brott mot person* per 100 000 invånare varierade mellan 1 170 och 1 620 anmälda brott i regionerna. Det anmälda antalet stöld- och tillgrepsbrott samt övriga brott var däremot större per 100 000 invånare i storstadsregionerna än i övriga regioner.

Figur 19. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, regionsvis, första halvåret 2020.

I regionerna utgör andelen anmälda *brott mot person* omkring 20 procent av samtliga anmälda brott. Undantaget är region Stockholm, där andelen brott mot person är mindre och utgör 16 procent.

I region Stockholm utgör i stället skadegörelsebrott en större andel av samtliga anmälda brott än i de övriga regionerna (30 % jämfört med som högst 12 %).

Figur 20. Andel anmälda brott av totalt antal anmälda brott i respektive region, efter brottskategorier, första halvåret 2020.

I storstadskommunerna Stockholm, Malmö och Göteborg anmäls ett stort antal brott per 100 000 invånare. En förklaring till detta är den stora genomströmningen av personer som inte är bofasta i kommunen. Av samma skäl anmäls ett stort antal brott per 100 000 invånare i storstädernas stadskärnor, såsom stadsdelarna Norrmalm i Stockholm och Centrum i Göteborg respektive Malmö.

Även andra kommuner med stor genomströmning av personer som inte är bofasta i kommunen kan uppvisa ett stort antal anmälda brott per 100 000 invånare.

Några nya redovisningar 2020

Från och med 2020 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken. För detaljerad information om antalet anmälda brott, se grundtabellerna på www.bra.se.

- Läkemedelslag (2015:315) 16 kap. 1 § redovisas sedan den 1 januari i statistiken. Totalt har 71 brott anmälts under första halvåret 2020.
- Lag om handel med läkemedel (2009:366) 9 kap. 1, 1 a § redovisas sedan den 1 januari i statistiken. Totalt har 15 brott anmälts under första halvåret 2020.
- Lag om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730) 24 § redovisas sedan den 1 januari i statistiken. Totalt har 4 brott anmälts under första halvåret 2020.

- Ny lagstiftning har tillkommit i 13 kap. BrB, *sabotage mot blåljusverksamhet inkl. grovt* (5 c §), och särredovisas sedan 1 januari 2020 i statistiken. Totalt har 223 brott anmälts under första halvåret 2020.
- Lag om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser (2014:406) har delats upp i fyra brottstyper, folkmord (1 §), brott mot mänskligheten (2 §), krigsförbrytelse inkl. grov (4–11 §), övriga brott mot lag om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser (14–15 §). Under första halvåret 2020 anmäldes 36, 45, 50 respektive 2 sådana brott.
- Från och med den 1 januari 2020 har cykelstöld delats upp i två brottstyper: *stöld av elcykel* och *stöld av annan cykel*. Under första halvåret 2020 anmäldes 3 750 respektive 29 100 sådana brott.
- Från och med den 1 januari 2020 har överträdelse av kontaktförbud utan elektronisk övervakning, lag (1988:688) om kontaktförbud 24 §, delats upp på ålder och kön samt (för vuxna) på fyra relationstyper.
- Från och med den 1 januari 2020 har brottstyperna försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp, olaga frihetsberövande, olaga tvång, olaga förföljelse, olaga hot, olaga integritetsintrång, ofredande, sexuellt övergrepp, oaktsamt sexuellt övergrepp och sexuellt ofredande under brott mot person delats upp på fyra relationstyper: *är eller har varit närstående genom parrelation, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, samt obekant*. För detaljerade resultat, se grundtabellerna på www.bra.se.

Beskrivning av statistiken

Nedan följer en kortfattad beskrivning av statistiken över anmälda brott. För en mer utförlig beskrivning, se statistikens kvalitetsdeklaration.

Statistikens ändamål

Statistiken över anmälda brott beskriver den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige, per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter, samt för att belysa den anmälda brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under en period.

Statistiken över anmälda brott omfattar endast den andel brott som kommer till polisens och andra brottsutredande myndigheters kännedom, och belyser således långtifrån alla brott som begås i samhället. För en mer heltäckande bild av den faktiska brottsligheten behövs även andra källor, till exempel självdeklarationsundersökningar eller brottsofferundersökningar som Nationella trygghetsundersökningen (NTU).

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som under redovisningsperioden anmälts till och registrerats av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket eller Ekobrottsmyndigheten. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället, och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent av dem ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminal-

statistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. När det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, har det vid jämförelser med Brås specialstudie av anmält dödligt våld⁹ samt med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit till följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registrerats av Tullverket (huvudsakligen smuglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. De ärenden som tullen lägger ner i ett tidigare skede kommer således inte med i statistiken.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB),¹⁰ brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen samt brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling¹¹ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försök-brotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdats av Brå i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås webbplats, www.bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet, per region där brottet anmälts (vanligtvis) samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan

⁹ När det gäller dödligt våld genomför Brå sedan 2002 en årlig specialstudie för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Sedan 2011 presenteras studiens resultat i en separat rapport, *Konstaterade fall av dödligt våld*, som finns tillgänglig på Brås webbplats, www.bra.se. Rapporten publiceras i samband med den slutliga statistiken.

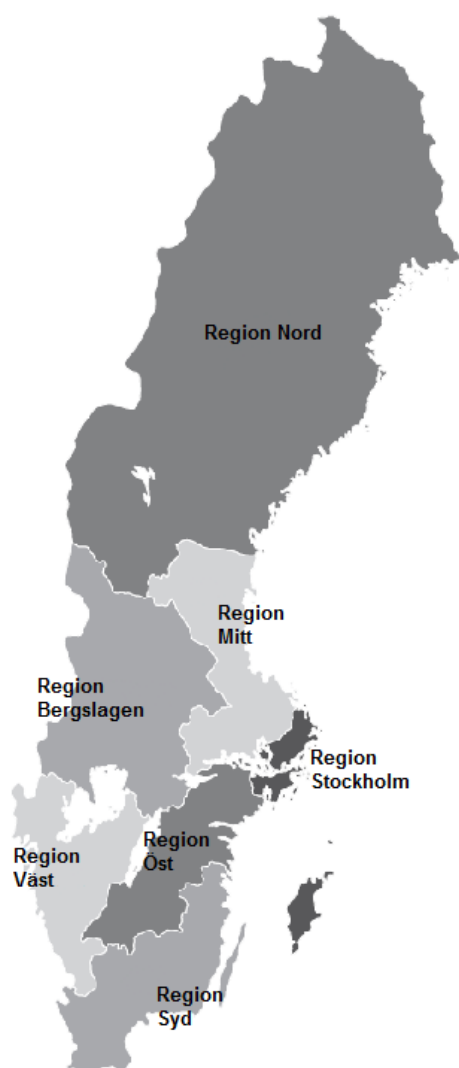
¹⁰ Dock ingår inte följande brott: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

¹¹ Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas att en person antingen i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

sakna uppgift om kommun, och då redovisas brottet under okänd kommun i den polisregion där det anmälts.

Från och med den 1 januari 2015 har polisen omorganiserats, vilket innebär att de 21 länspolismyndigheterna har omvandlats till en myndighet, indelad i sju regioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Åklagarmyndigheten har anpassat sin organisation till motsvarande områden. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I figur 21 nedan redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt befolkningsmängden i regionerna.

Region	Län	Befolkningsmängd 2019
Region Nord	Jämtland	896 000
	Norrbottnen	
	Västerbotten	
Region Mitt	Västernorrland	926 000
	Gävleborg	
	Uppsala	
Region Stockholm	Västmanland	2 370 000
	Stockholm	
Region Öst	Gotland	1 110 000
	Jönköping	
	Södermanland	
Region Väst	Östergötland	2 020 000
	Halland	
Region Syd	Västra Götaland	1 950 000
	Kalmar	
	Blekinge	
	Kronoberg	
Region Bergslagen	Skåne	865 000
	Dalarna	
	Värmland	
	Örebro	

Figur 21. Indelning i de sju nya polisregionerna.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis, tull och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som läggs in i ärendehanteringssystemet Rar och sedan levereras till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförbarhet över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, bland annat genom ny insamlingsteknik och nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Enskilda ärenden med många brott kan påverka statistiken

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd anmälda brott kan ge upphov till märkbara förändringar mellan olika år, i statistiken över anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg. Sådana stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet om huruvida en förändring är generell. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av de stora ärenden, med 100 eller fler brott, som har identifierats de senaste fem åren, i fallande ordning efter antalet brott.

- Första halvåret 2020 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 210 brott avseende kortbedrägeri.
- Första halvåret 2020 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende hets mot folkgrupp.
- Första halvåret 2020 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
- Första halvåret 2020 registrerades i region Öst ett enskilt ärende som omfattade cirka 210 brott avseende överträdelse av kontaktförbud.
- Första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 430 brott avseende dataintrång.
- Första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende identitetsbedrägeri.
- Första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende falskt larm.

- Första halvåret 2020 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 110 brott avseende överträdelse av kontaktförbud.
 - Första halvåret 2020 registrerades i region Bergslagen ett enskilt ärende som omfattade cirka 150 brott avseende kortbedrägeri.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 140 brott avseende kortbedrägeri.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende övrigt bedrägeri.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende dataintrång.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 120 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Mitt ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Väst ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende bidragsbrott mot Försäkringskassan.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 340 brott avseende dataintrång.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 140 brott avseende fullbordad våldtäkt inomhus mot kvinna 18 år eller äldre, där gärningspersonen och offret är eller har varit närstående genom parrelation.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Syd två enskilda ärenden som omfattade cirka 300 respektive 260 brott avseende kortbedrägeri.
 - Första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 180 brott avseende utpressning.
- Första halvåret 2019 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende skattebrott.
- Första halvåret 2018 registrerades i region Bergslagen ett enskilt ärende som omfattade cirka 110 brott om datorbedrägeri.
 - Första halvåret 2018 registrerades i region Syd ett enskilt ärende som omfattade cirka 110 brott om trolöshet mot huvudman.
 - Första halvåret 2018 registrerades i region Bergslagen ett enskilt ärende som omfattade cirka 270 brott avseende övrigt bedrägeri.
 - Första halvåret 2018 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 100 brott avseende grovt skattebrott.

- Första halvåret 2018 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende som omfattade cirka 1 300 brott avseende kontokortsbedrägeri.
- Första halvåret 2018 registrerades i region Mitt ett enskilt ärende som omfattade 116 brott avseende datorbedrägeri.
- Första halvåret 2018 registrerades i region Öst ett enskilt ärende med många brott avseende överträdelse av kontaktförbud.
- Första halvåret 2018 registrerades i region Syd ett enskilt ärende med många brott avseende våldtäkt mot flicka under 15 år.
- Första halvåret 2017 registrerades i region Mitt ett enskilt ärende med många brott avseende datorbedrägeri.
- Första halvåret 2017 registrerades i region Syd ett enskilt ärende med många brott avseende dataintrång.
- Första halvåret 2017 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende med många brott avseende grovt näringspenningtvätt.
- Första halvåret 2017 registrerades i region Stockholm ett enskilt ärende med många brott avseende grovt skattebrott.
- Första halvåret 2017 registrerades i region Öst ett enskilt ärende med många brott avseende innehav av narkotika.

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i omvänd kronologisk ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år, kan gå direkt till det aktuella stycket.

- Från och med halvåret 2017 ändrade polisen rutinen för registrering av smitning från trafikolycksplats. Rutinen innebär att även lindrigare brott anges som brott mot trafikbrottslagen (1951:649) 5 § och inkluderas i brottstypen. Från och med 2018 redovisas brottstypen i statistiken indelat på allvarigare brott (med betydande materialsador, personsador eller dödligt utfall) och på lindrigare brott (med inga eller lindriga material- och personsador). Se även punkten nedan, om smitning från parkeringskada (under 2013). Förändringarna 2013 och 2017 begränsar jämförbarheten över tid från och med 2013 och framåt.
- Från och med januari 2016 gjordes ett förtydligande av namnen på brottskoderna för misshandel i nära relation/ej i nära relation (koderna 9349–9356) i polisens anmälningssystem. Begreppet *i nära relation* definierades då som ”är

eller har varit gifta, sammanboende eller har gemensamma barn”. Vid en tidigare kvalitetsstudie (*Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder*) hade det framkommit att brottskoderna ifråga till viss del överanvändes, eftersom de även användes för andra typer av nära relationer, exempelvis till syskon, föräldrar och vuxna barn. Åtgärden genomfördes alltså i syfte att förtydliga vad som omfattas av brottskoderna, så att anmälda misshandelsbrott kodas korrekt i samband med att de registreras. Efter förtydligandet av namnen på brottskoderna är nivån på antalet anmälda fall av misshandel i nära relationer i snitt cirka 28 procent lägre än tidigare år (2012–2015). För mer information, se *Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder* på www.bra.se.

- Från och med 2015, när de 21 länspolismyndigheterna omvandlades till en myndighet indelad i sju regioner, har kvaliteten förbättrats på statistiken över anmälda brott på kommunnivå, genom ett minskat bortfall av uppgiften om brottsplatskommun.¹² Att kommunuppgiften inte längre faller bort i samma grad som tidigare, kan helt eller delvis ligga bakom ökningarna av vissa brottstyper i kommunerna från 2015, vilket därmed bör beaktas vid tolkning av statistiken och jämförelser med tidigare år. I en del regioner är det vissa brottskategorier som påverkats särskilt av det lägre bortfallet, medan påverkan har varit lägre eller till och med obefintlig för andra kategorier.

De två regioner vars kommunredovisning har förbättrats mest är regionerna Nord och Öst; vad gäller exempelvis brott mot trafikbrottslagen har andelen brott med okänd kommun minskat med 91 procent i region Öst och med 80 procent i region Nord. I region Stockholm är inverkan försumbar; där har bortfallet totalt minskat med 1 procent. I övriga regioner har bortfallet minskat med mellan 4 och 6 procent totalt sett.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som är indelad i sju polisregioner och som ersätter de tidigare 21 länspolismyndigheterna.
- Från och med april 2014 har definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud förändrats. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden samt eventuella förlängningar av samma kontaktförbud separat. Det gör det möjligt att särredovisa enbart initialt utfärdade kontaktförbud eller samtliga utfärdade kontaktförbud inklusive eventuella förlängningar. I tidigare redovisningar, från 2008 till och med mars 2014, ingick de kontaktförbud som utfärdades initialt eller förlängdes under

¹² Kommunen kan redovisas som okänd av två anledningar: dels när uppgiften om brottsplatskommun saknas helt (exempelvis för att brottet inte skett på en fysisk plats), dels när brottsplatsen finns i en kommun utanför den handläggande regionen – eller, som tidigare, utanför det handläggande länet. Eftersom regionerna är större och omfattar fler kommuner än länen, ger det ett minskat bortfall på uppgiften om kommun.

redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång, oavsett om det hade förlängts eller ej.

- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av polisens ärendehanteringssystem Pust, och systemet stängdes därmed för nyregistrering av brott. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet Rar. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under perioden 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleri och olovlig körning.
- Från och med juni 2013 har polisen registrerat smitning från parkeringsskada (2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a trafikförordningen 1998:1276) med brottskoden 3006 i ärendehanteringssystemen, i stället för med brottskoden 9001 (övriga bötesbrott). I enlighet med Brås instruktioner har brottskod 3006 tidigare endast använts för allvarigare smitningsbrott (5 § 1 st. trafikbrottslagen 1951:649). Brottskod 3112, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott inom brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott från första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.
- Under februari 2013 driftsatte polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust), som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket inneburit att det inledningsvis har använts i begränsad omfattning. Brå har samarbetat med polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde kan ha gett effekter som är svåra att överblicka. En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Siebel-Pust mellan 2013 och 2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) samt trafikbrott som rattfylleri och olovlig körning.
- I början av december 2012 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (Rif). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2012, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2012. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat

statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet, men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har det påverkat statistiken över brott mot skattebrottslagen, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms inverkan vara försumbar.

- Under perioden augusti till december 2012 gjorde polisen anpassningar i sitt ärendehanteringssystem Rar, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (Rif). Förändringar i och med anpassningen, som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott, är bland annat förändringar i hur brott registreras och hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet när statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av att Åklagarmyndigheten införde det nya ärendehanteringssystemet Cåbra (se nedanstående punkter) gjordes under 2010 anpassningar i Brås statistikdatabas. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottsidentitet (Bid) införts, vilket ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemsiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande siffror för åren 2008–2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt hänföras till anmälda skattebrott samt delvis även till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har det för 2007 tillkommit nästan dubbelt så många skattebrott efter anpassningen, och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För 2008 och 2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit, liksom 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är jämförelser inte relevanta för perioden 2007–2010. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen problematisk även för tidigare år (se nedanstående punkter). För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för rättsstatistik på Brå.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under det andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med

anvisningarna i *Kodning av brott*, som finns publicerade på www.bra.se, övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).

- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades anmälda brott endast där det fanns en skälig misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott än tidigare år. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun, utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.
- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under perioden 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg under perioden 2002–2006. Felet innebär att antalet brott underskattades något under de åren.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta gjorde Brå stora omläggningar av sitt statistiksystem och började i stället att hämta in uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem (Rar). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i polisens ärendesystem, för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Mellan 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 länsmyndigheter (en per län).

Omorganisationen medförde vissa problem med leveranserna av indata. Detta påverkade i viss mån statistiken, särskilt vad gäller regionala uppgifter.

- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken endast gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har dock inte kunnat genomföras.
- Under perioden 1991–1995 infördes successivt en datoriserad rutin för anmälan vid polismyndigheterna, Rationell anmälansrutin (Rar). En effekt var att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång därefter registrerades fler fall som visade sig vara annat än brott (till exempel naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika), vilket ledde till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori, före och efter förändringen, är därför mycket osäkra.
- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott, samtidigt som adb-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vilken mån dessa omläggningar påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under perioden 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen i polisdistrikten gjordes enhetlig och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

Brottskoden avgör till vilken brottstyp man räknar ett brott, ett beslut eller en registrerad misstanke, vilket påverkar statistiken över anmälda brott, handlagda brott, handlagda brottsmisstankar samt misstänkta personer.

Brå har genomfört en kvalitetsstudie, som publicerades i september 2012.

Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brottstyper

inom de olika brottskategorierna. Det är däremot sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes samtliga studerade anmälningar med en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om – datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, såsom *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med en egen brottskod var underanvända, t.ex. *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler som *i nära relation/ej i nära relation*, *bekant/obekant*, *grovt/annat än grovt*, *försök/fullbordat* samt *inombus/utombus*. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder. En kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken* på www.bra.se.

Kodning av relation vid misshandel 2019–2020

Sedan den 1 januari 2019 är statistiken över anmälda misshandelsbrott indelad i tre typer av relation mellan gärningspersonen och brottsoffret: närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familj samt annan slags relation. Efter att anmälda brott om misshandel (såväl mot kvinnor som mot män) legat på en relativt jämn nivå under hela 2019, noterades i februari 2020 en påtaglig ökning av sådana brott där gärningspersonen och offret hade eller hade haft en parrelation. Samtidigt skedde minskningar i motsvarande storleksordning av sådana brott där gärningspersonen och offret var eller hade varit närstående genom släktskap/familj, samt till viss del även misshandel av annan bekant än närstående, vilket antyder att utvecklingen kan ha orsakats av överflyttningar mellan koderna.

Brå har utrett frågan närmare tillsammans med polisen och Åklagarmyndigheten, och påbörjat analyser av grunddata. Utredningen och preliminära resultat från de interna analyserna pekar sammantaget på att utvecklingen till stor del kan kopplas till att polisen, i samband med en systemomläggning i februari 2020, förändrade sitt sätt att registrera misshandelsbrott. Preliminärt visar analyserna att registreringen av misshandel efter olika relationstyper har varit behäftad med fel under 2019, men att dessa fel har minskat successivt under 2020. Sedan februari har kvaliteten i registreringen förbättrats månad för månad, vilket således torde förklara en stor del av ökningen i statistiken över misshandel i parrelationer under denna period, och omvänt en stor del minskningarna i de övriga relationstyperna. Således finns det i nuläget osäkerhetsfaktorer som gör att det inte är lämpligt att redovisa statistiken uppdelad på de olika relationstyperna. En sådan indelning kan återupptas när registreringen av anmälningarna har stabiliserats.

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet fall av dödligt våld gör Brå sedan 2002 specialstudier av underlaget till statistiken. Studierna omfattar samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser). Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att klargöra om det bland dessa gärningar finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld, som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

För mer information, se *Konstaterade fall av dödligt våld*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

brå

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförbyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.

 Sveriges officiella statistik

brå